คนปักษ์ใต้ชอบตัดคำในภาษาพูดให้สั้นลงจริงหรือ?

เปรมินทร์ คาระวี*

"วัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ
ประการแรก เพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะภาษาไทยถิ่นใต้บางลักษณะที่แตกต่างจากภาษาไทยถิ่นอื่น
ประการที่สอง เพื่อเผยแพร่ภาษาไทยถิ่นใต้...
และ
ประการที่สาม เพื่อเสนอแนวคิดบางรูปแบบของผู้เขียนเกี่ยวกับคำถามที่ว่า คนปักษ์ใต้ชอบตัดคำในภาษาพูดให้สั้นลงจริงหรือ?"

ข้อความจริงข้อหนึ่งที่เราอาจสังเกตได้จากลักษณะธรรมชาติของภาษาใด ๆ ก็คือ ภาษาที่ใช้พูดกันในบริเวณพื้นที่หนึ่ง หรือในถิ่นชุมชนหนึ่ง มักจะมีข้อแตกต่างจากภาษาที่ใช้พูดกันในอีกท้องถิ่นหนึ่ง ไม่ว่าความแตกต่างนั้นจะมีมากหรือน้อยก็ตาม ความแตกต่างดังกล่าวนี้อาจเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น ประชาชนในท้องถิ่นนั้นย้ายมาจากที่ต่างกัน มีการผสมปนเปกันทางเชื้อชาติ วัฒนธรรมและภาษา ทำให้ภาษามีลักษณะแปลกออกไปจากเดิมหรือสภาวะทางภูมิศาสตร์ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ภาษาในถิ่นต่าง ๆ ต่างกัน กลุ่มคนที่ใช้ภาษาเดียวกันหากแยกกันอยู่ต่างกลุ่มต่างทำมาหากินต่างถิ่นกัน ยิ่งอยู่ห่างไกลกันมาก ขาดการติดต่อกันเป็นเวลานาน ภาษาที่เคยใช้เหมือนกันก็จะยิ่งมีความแตกต่างกันออกไปมากขึ้น

ผู้เขียนเขียนบทความนี้ขึ้นเนื่องจากมีวัตถุประสงค์ ๓ ประการคือ ประการแรกเพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะภาษาไทยถิ่นใต้บางลักษณะที่แตกต่างจากภาษาไทยถิ่นอื่น ประการที่สอง เพื่อเผยแพร่ภาษาไทยถิ่นใต้และจารึกไว้ว่า ณ เวลาหนึ่งในปักษ์ใต้ของประเทศไทยมีลักษณะภาษาที่ใช้พูดกันโดยทั่วไป

* อาจารย์ ภาควิชาภาษาต่างประเทศ คณะ วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ๙๐๑๑๐

ในสังคมลักษณะหนึ่งอยู่ เพราะภาษาไทยถิ่นใต้ที่จะนำมาเสนอนี้ เป็นภาษาที่ใช้พูดกันอยู่ทั่วไปในปัจจุบัน ประการที่สาม เพื่อเสนอแนวคิดบางรูปแบบของผู้เขียนเกี่ยวกับคำถามที่ว่าคนปักษ์ใต้ชอบตัดคำในภาษาพูดให้สั้นลงจริงหรือ โดยในการแสดงแนวคิดดังกล่าว ผู้เขียนจะนำคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นใต้บางลักษณะเท่านั้นมาเป็นข้อมูลในการพิจารณา

เพื่อสนับสนุนข้อความจริงที่ว่าภาษาที่ใช้พูดในต่างถิ่นกันมักมีข้อแตกต่างกันอยู่ ผู้เขียนจึงใคร่ขอนำเสนอบทความนี้ในลักษณะการเปรียบเทียบให้เห็นข้อแตกต่างบางประการระหว่างภาษาไทยถิ่นใต้ กับภาษาไทยถิ่นกลางหรือภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ทั้งนี้เพราะการเปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นใต้กับภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นภาษาไทยมาตรฐานนั้นจะทำให้เห็นข้อแตกต่างของภาษามากกว่าการเปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นใต้ในถิ่นหนึ่งกับภาษาไทยถิ่นใต้ในอีกถิ่นหนึ่งด้วยกันเอง

นักภาษาได้จำแนกภาษาต่าง ๆ ในโลกนี้ ตามรูปลักษณะของภาษาต่าง ๆ เหล่านั้นออกเป็น ๔ ชนิด คือ ภาษาที่มีวิภัตติปัจจัย (Inflectional Language) ภาษาคำติดต่อ (Agglutinative Language) ภาษาคำควบมากพยางค์ (Polysynthetic Language) และภาษาคำโดด (Isolating Language) และเมื่อศึกษาดูภาษาตระกูลไท* โดยละเอียด นักภาษาพบว่า ภาษาตระกูลไทมีลักษณะเป็นภาษาคำโดด ในเรื่องนี้ท่านศาสตราจารย์พระยาอนุมานราชธน ได้อธิบายไว้ในหนังสืออนิรุกติศาสตร์ ภาค ๑ ของท่านไว้ว่า "ภาษาคำโดด คือ เอาคำตั้งหรือคำมูล (word base) มาเรียงลำดับกันเป็นประโยค คำตั้งเหล่านี้เมื่อเรียงเข้าอยู่ในประโยคแล้วก็คงรูปเดิม อยู่อย่างใดก็อย่างนั้นไม่เปลี่ยนแปลง ไม่มีวิธีแปลงคำอย่างภาษามีวิภัติปัจจัย หรือภาษาคำติดต่อ คำที่อยู่ในประโยคแล้วทุกคำ ยังคงเป็นอิสระอยู่ในตัวของมัน ไม่มีผูกพันอยู่กับคำอื่น เช่น ลูกรักแม่ ถ้าเปลี่ยนตำแหน่งไปเป็น

"เมื่อได้ศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์กลุ่มหนึ่งในภาษาไทยถิ่นใต้กับภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ จะพบว่า มีคำศัพท์อยู่จำนวนไม่น้อยที่ เมื่อปรากฏในภาษาไทยถิ่นใต้จะมีจำนวนพยางค์น้อยกว่า เมื่อปรากฏในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้คนจากถิ่นอื่นซึ่งรู้จักภาษาไทยถิ่นกรุงเทพเป็นอย่างดี (อาจจะเนื่องจากภาษาไทยถิ่นกรุงเทพเป็นภาษาไทยมาตรฐานที่ใช้พูดกันกว้างขวางในประเทศไทย) มักตั้งข้อสังเกตว่า คนปักษ์ใต้ชอบตัดคำในภาษาพูดของตนให้เหลือเป็นคำสั้น ๆ เสมอ"

* ปราณี กุลละวณิชย์ ได้อธิบายการใช้คำว่า "ไท" และ "ไทย" ในการอธิบายภาษาไว้ในหนังสือ ภาษาไทเปรียบเทียบว่า คำว่า "ไท" และ "ไทย" ใช้ต่างกัน คำว่า "ไทย" ใช้หมายถึง คนพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย และหมายถึงภาษาที่คนพวกนี้ใช้ ในความหมายนี้ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า "Thai" อย่างไรก็ตามมีนักภาษาศาสตร์ ชาวตะวันตกหลายท่านใช้ภาษาอังกฤษว่า "Siamese" เมื่อหมายถึงภาษาไทยที่พูดอยู่ในประเทศนี้ ส่วนคำว่า "ไท" หมายถึง ตระกูลภาษาตระกูลหนึ่ง ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภาษาตระกูลนี้รวมภาษาต่าง ๆ เช่น ภาษาไทย ภาษาลาว ฯลฯ...ในความหมายนี้นักภาษาศาสตร์ไทยบางคนใช้คำว่า "ไต".

แม่รักลูก คำเหล่านี้ยังคงเสียงของคำอยู่เดิม ไม่เปลี่ยนหรือแปลงเสียงในคำให้แปลกออกไปเหมือนดั่งภาษาที่มีวิภัตติปัจจัย เหตุนี้ลางทีจึงเรียกภาษาคำโดดว่า มีรูปเป็นอิสระ ไม่ผูกพันอยู่กับคำอื่น (boundless form) ....

อีกอย่างหนึ่งภาษาคำโดดไม่มีวิธีประกอบคำ ด้วยการลงคำเติม (affix) เพื่อแปลงความหมายอย่างภาษาคำติดต่อ มีก็แต่เอาคำธรรมดาที่ใช้พูดกันอยู่เป็นปกติประกอบเพิ่มเติมลงไป จริงอยู่ภาษาไทยมีคำเพิ่มเติมอย่างภาษาคำติดต่อ เช่น มีคำเติมหน้าและเติมกลาง ก็เป็นเรื่องวิวัฒนาการของภาษาโดยได้รับอิทธิพลมาจากภาษาเขมรเป็นต้น"

เนื่องจากภาษาไทยถิ่นใต้เป็นภาษาย่อยภาษาหนึ่งในภาษาไทยและนักภาษายอมรับกันโดยทั่วไปว่า ภาษาไทย เป็นภาษาถิ่นหนึ่งในกลุ่มภาษาไท ฉะนั้นเราจึงสามารถสรุปได้ว่า ภาษาไทยถิ่นใต้เป็นภาษาคำโดด

เมื่อนำคำศัพท์ที่ใช้กันในชีวิตประจำวันของภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มหนึ่งมาพิจารณาดูจะพบว่ามีลักษณะเหมือนกับภาษาไทยถิ่นอื่น กล่าวคือเป็นกลุ่มคำศัพท์ที่มี ๑ พยางค์และไม่มีการเติมวิภัตติปัจจัย คำศัพท์ดังกล่าวได้แก่คำศัพท์เกี่ยวกับการเรียก เครือญาติ เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง ลูก (ออกเสียงเป็น "โลก") หลาน คำศัพท์ที่เกี่ยวกับร่างกาย เช่น มือ หัว แขน ขา ตัว คำศัพท์ที่เกี่ยวกับกิริยาอาการง่าย ๆ เช่น นั่ง นอน ยืน กิน ไป มา คำศัพท์ที่ใช้เรียกชื่อสัตว์เลี้ยงต่าง ๆ เช่น หมู หมา เป็ด ไก่ คำศัพท์เกี่ยวกับการบอกสภาพอากาศ เช่น ร้อน เย็น อุ่น เป็นต้น ลักษณะคำศัพท์ ๑ พยางค์อันเป็นคำดั้งหรือคำมูลที่ยกมาข้างบนนี้ น่าจะถือได้ว่าเป็นลักษณะดั้งเดิมของภาษาไทยถิ่นใต้

ปัญหาที่ตามมาก็คือว่า เมื่อได้ศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์กลุ่มหนึ่งในภาษาไทยถิ่นใต้กับภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ จะพบว่า มีคำศัพท์อยู่จำนวนไม่น้อยที่เมื่อปรากฏในภาษาไทยถิ่นใต้จะมีจำนวนพยางค์น้อยกว่าเมื่อปรากฏในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้คนจากถิ่นอื่นซึ่งรู้จักภาษาไทยถิ่นกรุงเทพเป็นอย่างดี (อาจจะเนื่องจากภาษาไทยถิ่นกรุงเทพเป็นภาษาไทยมาตรฐานที่ใช้พูดกันกว้างขวางในประเทศไทย) มักตั้งข้อสังเกตว่า คนปักษ์ใต้ชอบตัดคำในภาษาพูดของตนให้เหลือเป็นคำสั้น ๆ เสมอ

เพื่อประโยชน์สำหรับการเสนอแนวคิดในเรื่องนี้ ผู้เขียนขอนำคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้จำนวน ๓ กลุ่ม มาแสดงเปรียบเทียบกับภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ คำศัพท์ดังกล่าวนี้ได้แก่

๑. คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มที่มีความหมายเหมือนกับภาษาไทยถิ่นกรุงเทพที่มี ๒ พยางค์ ซึ่งพยางค์แรกประสมด้วยสระ อะ ในแม่ ก.กา
๒. คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มที่มีความหมายเหมือนกับภาษาไทยถิ่นกรุงเทพที่มี ๒ พยางค์ ซึ่งพยางค์แรกเป็นคำว่า "อี"
๓. คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ที่ยืมมาจากภาษาอื่น

๑. คำศัพท์กลุ่มที่มีความหมายเหมือนกับภาษาไทยถิ่นกรุงเทพที่มี ๒ พยางค์ ซึ่งพยางค์แรกประสมด้วยสระ อะ ในแม่ ก.กา ได้แก่

ภาษาไทยถิ่นใต้	ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ
ทะ (ออกเสียงเป็นสระยาว และมีเสียงกักที่เส้นเสียงเป็นเสียงพยัญชนะท้าย)	กะทะ, กระทะ
ทิ (ออกเสียงเป็น "เทะ")	กะทิ
พล้อ	กะพล้อ
จก (ออกเสียงเป็น "จ็อก")	กระจก
จุก, ชุก	กระจุก
ดูก (ออกเสียงเป็น "โดก")	กระดูก

ภาษาไทยถิ่นใต้	ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ
ทบ (ออกเสียงเป็น "ท็อบ")	กระทบ
เตา	กระเต้า
เทาะ	กระเทาะ
ทุ้ง	กระทุ้ง
รอก	กระรอก
ยี	ขยี้ [๒]
หมวด	ขมวด
หยำ (เสียงขึ้นจมูก)	ขยำ
หนำ	ขนำ
หนม, หนุม	ขนม
หยาย (เสียงขึ้นจมูก)	ขยาย
หมลอม	ขมำ
	(ง) [๓]
เข้	จระเข้
ขาบ	จะขาบ
กละ	จะกละ (ชื่อผีชนิดหนึ่ง เชื่อกันว่ามีรูปเป็นแมว อยู่ในจำพวกผีป่า หมอผี ชาวป่าเลี้ยงไว้ไปทำร้ายศัตรู)
เข็บ (ออกเสียงเป็น "แข็บ")	จะเข็บ
หลอง	ฉลอง [๔]
หลู	ฉลู
อ้อน	ฉะอ้อน, ชะอ้อน
โด	ชะโด (ชื่อปลาน้ำจืดชนิดหนึ่ง)
โอน	ชะโอน (ชื่อปลาน้ำจืดชนิดหนึ่ง)
อม	ชะอม
มวง	ชะมวง
โงก (ออกเสียงเป็น โฮก)	ชะโงก

[๒] ดูเชิงอรรถที่ ๑๘ หน้า ๑๙

[๓] ดูเชิงอรรถที่ ๑๔ หน้า ๑๙

[๔] คำศัพท์ ฉลอง ฉลู ไม่ประวิสรรชนีย์ที่พยางค์แรก น่าจะเป็นคำที่มาจากภาษาอื่น

ภาษาไทยถิ่นใต้	ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ
	(ช)[๕]
หวัน	ตะวัน
หลิง	ตะลิ่ง
เข็บ (ออกเสียง "แข็บ")	ตะเข็บ
ขาบ	ตะขาบ
แคง	ตะแคง
ไคร	ตะไคร้
แหลง	แถลง[๖]
หนน, หนุน	ถนน
หลอก	ถลอก
หลำ	ถลำ
หนัด	ถนัด
เล	ทะเล
ลาย	ทะลาย (ช่อของหมาก มะพร้าว, ตาล)
ลุ	ทะลุ
ลิ่ง	ทะลึ่ง
	(น)[๗]
คอง	ประคอง
ดับ	ประดับ
เตี่ยว	ประเตี่ยว
จาน	ผจาน[๘]
ยุง	พะยุง
ยอม	พะยอม
งาบงาบ (ออกเสียงเป็น "ฮาบฮาบ")	พะงาพะงาบ
ฟัด (ออกเสียงเป็น "ควัด")	ฟะฟัด (ฟาดฟัด)
ฟั่น (ออกเสียงเป็น "ควั่น")	ฟะฟั่น (ยุ่งเหยิง)
	(ม)[๙]
ย้าย	ยะย้าย (ก. ยักย้าย, ย้ายไป)

๕ ดูเชิงอรรถที่ ๑๗ หน้า ๑๙

๖ ดูเชิงอรรถที่ ๑๘ หน้า ๑๙

๗ ดูเชิงอรรถที่ ๑๔ หน้า ๑๙

๘ ดูเชิงอรรถที่ ๑๘ หน้า ๑๙

๙ ดูเชิงอรรถที่ ๑๙ หน้า ๑๙

ภาษาไทยถิ่นใต้	ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ
แย่ง (ออกเสียงเป็น สระเสียงยาว)	ยะแย้ง (ก. ยื้อแย่ง)
	(ญ) [๑๐]
คาย	ระคาย
เบียง	ระเบียง
วัง	ระวัง
เมอ	ละเมอ
เมิด (แปลว่า คลาดจากสายตา เผลอ ไม่ระวัง)	ละเมิด
ม้าย	ละม้าย
ออง	ละออง
อาย	ละอาย
วับ	วะวับ [๑๑]
วาบ	วะวาบ
พาน	สะพาน
เทือน	สะเทือน
ท้าน	สะท้าน
ดือ	สะดือ
เก็ด (ออกเสียงเป็น "แก็ด")	สะเก็ด
ดุด	สะดุด
เด็ด (ออกเสียงเป็น "แด็ด")	สะเด็ด
บัด	สะบัด
บัน	สะบั้น
พาย	สะพาย
โพก	สะโพก
อึก	สะอึก
อั้น (ออกเสียงเป็น "เอ้น")	สะอื้น
เอว	สะเอว
นั้น	อะนั้น ปัจจุบันลักษณะนี้ไม่มีใช้แล้ว

[๑๐] ดูเชิงอรรถที่ ๑๕ หน้า ๑๙

[๑๑] ดูเชิงอรรถที่ ๑๖ หน้า ๑๙

ภาษาไทยถิ่นใต้	ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ
ไหร	อะไร [๑๒]
นี้	อะนี้ ในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ
ฮา (เสียงสั้นกว่าปกติ)	ฮะไฮ้, ฮะฮ้าย

คำศัพท์ที่เมื่อปรากฏในภาษาไทยถิ่นใต้จะมีรูปเป็นคำพยางค์เดียว เช่น ทะ, พล้อ, กละ แต่เมื่อปรากฏในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพจะเป็นคำ ๒ พยางค์ โดยที่ส่วนใหญ่แล้วพยางค์แรกจะเป็นคำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้นในแม่ ก.กา กล่าวคือ เป็นเสียงสระ "อะ" โดยที่เสียงพยัญชนะต้นของพยางค์แรกนี้อาจเป็นเสียงพยัญชนะในภาษาไทยเสียงใดก็ได้ใน ๒๐ เสียง (ยกเว้นเสียง "ด") เช่น กะทะ, กะพล้อ, จะกละ และในบางคำอาจมีตัว "ร" กล้ำอยู่ด้วย เช่น กระด้ง ประดับ เป็นต้น

คำศัพท์ที่ยกมาข้างต้นนี้เป็นคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นใต้ ซึ่งนำมาเปรียบเทียบกับภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ และคู่ของคำที่ยกมานี้มีความหมายเหมือนกัน แต่มีจำนวนพยางค์ต่างกัน การนำเสนอจะวางเรียงลำดับตามตัวอักษรโดยยึดตามลำดับพยัญชนะต้นของพยางค์แรกของคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพเป็นหลัก

เมื่อหันมาพิจารณารูปพยัญชนะไทยที่ปรากฏในพยางค์หน้าของคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพกลุ่มนี้ได้พบว่า มีพยัญชนะบางตัวเท่านั้นที่เกิดได้ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า พยัญชนะทั้งหมดดังกล่าวเป็นพยัญชนะกลาง[๑๓] (ยกเว้น บ, ช, อ, ง, ฮ) และจะมีพยัญชนะอีกกลุ่มหนึ่งที่เกิดในตำแหน่งดังกล่าวนี้ไม่ได้ ซึ่งจะเป็นพยัญชนะไทยที่เหลือทั้งหมด พยัญชนะดังกล่าวอาจแสดงให้เห็นเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางแสดงรูปพยัญชนะและเสียงพยัญชนะที่เกิดและไม่เกิดในพยางค์แรกของคำ ๒ พยางค์ในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพที่นำมาเปรียบเทียบกับภาษาไทยถิ่นใต้

หน่วยพยัญชนะที่เกิดในพยางค์แรก		หน่วยพยัญชนะที่ไม่เกิดในพยางค์แรก	
รูปพยัญชนะ	เสียงพยัญชนะ	รูปพยัญชนะ	เสียงพยัญชนะ
ต ฤ [๑๔] ท	/t/ /th/	ฏ ฐ, ฒ, ธ, ฑ	/t/ /th/

[๑๒] ในภาษาไทยถิ่นใต้มีการนำคำ "ไหร" ไปใช้ร่วมกับคำว่า "การ" เป็น "การไหร" แปลว่า ใช่ธุระของตัว เช่น การไหรกูฮึ่ะ (ใช่ธุระอะไรของฉันล่ะ) นอกจากนั้นยังนำไปใช้กับคำว่า "หา" เป็น "หาไหร" แปลว่า ทำไม? เช่น ไปหาไหร (ไปทำไม?) หรือ มาหาไหร (มาทำไม?) ทำหาไหร (ทำทำไม) ที่ใช้นอกจากนี้ส่วนใหญ่เป็นการใช้ในรูปของประโยคคำถามเช่น เด็กไหร (เด็กอะไร?) ทำไหร (ทำอะไร?)

[๑๓] พยัญชนะกลางคือ พยัญชนะที่มีอยู่ทั้งในภาษาบาลี สันสกฤต และภาษาไทย

หน่วยพยัญชนะที่เกิดในพยางค์แรก		หน่วยพยัญชนะที่ไม่เกิดในพยางค์แรก	
รูปพยัญชนะ	เสียงพยัญชนะ	รูปพยัญชนะ	เสียงพยัญชนะ
น [๑๔]	/n/	ณ	/n/
บ [๑๘]	/b/		
ป	/p/		
ผ [๑๘]	/ph/	ภ	/ph/
พ			
ฟ	/f/	ฝ	/f/
ม [๑๙]	/m/		
ย, ญ [๑๕]	/j/		
ร	/r/		
ล	/l/	ฬ	/l/
ก	/k/		
ข [๑๘]	/kh/	, , ฆ	/kh/
ค			
ง [๑๗]	/n/		
จ	/c/		
ฉ			
ช	/ch/	ฌ	/ch/
		ด, ฎ	/d/
ว [๑๖]	/w/		
ส	/s/	ศ, ษ	/s/

[๑๔] สำหรับพยัญชนะนาสิกทั้ง ๒ ตัว คือ น, ง มีเกิดน้อยมาก กล่าวคือ พยัญชนะ "น" มีอยู่คำเดียวคือ "นะแม่ง" แปลว่า แม่งน้อย ร่างน้อย งามกะทัดรัด ซึ่งมักใช้ในภาษาคำประพันธ์ ส่วนพยัญชนะ "ง" มีในคำ "งะงก, งะงัน, งะโง้ง" ซึ่งคำเหล่านี้มีในภาษาโบราณ ปัจจุบันไม่นิยมใช้พูดกันแล้ว พยัญชนะทั้ง ๒ ตัวนี้ไม่มีคู่เปรียบเทียบในภาษาไทยถิ่นใต้ จึงไม่นำมาแสดงให้เห็น

[๑๕] สำหรับพยัญชนะ "ญ" มีเกิดเพียงคำเดียว คือ "ญญ่าย" แปลว่า แตกจากหมู่ กระจัดกระจาย ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่ใช้เฉพาะในหนังสือ ไม่ใช่คำพูดทั่วไป และเนื่องจากไม่มีคำศัพท์คู่เปรียบเทียบในภาษาไทยถิ่นใต้จึงไม่นำมาแสดงไว้

[๑๖] สำหรับพยัญชนะ "ว" มีเกิดในคำว่า "วะวาว, วะวาม, วะว่าย, วะวาบ" ซึ่งมีใช้ในภาษาคำประพันธ์

[๑๘] สำหรับพยัญชนะ "ข, ฉ, บ, ผ" นั้นมีเกิดในกลุ่มศัพท์ที่มาจากภาษาต่างประเทศ และเป็นที่น่าสังเกตว่าพยางค์แรกไม่ประวิสรรชนีย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคำเหล่านี้ออกเสียงเพียงครึ่งเสียง ในภาษาเดิมเมื่อภาษาไทยรับเข้ามาจึงไม่ประวิสรรชนีย์ เช่น พยัญชนะ ข - ขยี้, ขยำ, ขนำ, ขนม, ขยาย, ขมำ (ภาษาไทยมีเสียง "ค" แทน ข-) พยัญชนะ ฉ - ฉนน, ฉลอก, ฉลำ, ฉนัด, แฉลง (ภาษาไทยมีเสียง "ทะ" แทน ฉ-) พยัญชนะ บ - บรรทุก, บรรทัด (ภาษาไทยมีเสียง "ปะ, ประ" แทน บ-) พยัญชนะ ผ- ผจาน (ต่อมาแผลงเป็น ประจาน) ผทม (ต่อมาแผลงเป็น ประทม) ผงม (ต่อมาแผลงเป็น ประหงม ใช้ว่าประคบประหงม) ผจง (ต่อมาแผลงเป็น ประจง) ผคม (ต่อมาแผลงเป็น ประคม) ผดุง (ต่อมาแผลงเป็น ประดุง)

[๑๙] สำหรับพยัญชนะ "ม" มีเกิดมาก เช่น "มะม่วง, มะปราง, มะเมีย, มะสัง, มะแม" แต่เนื่องจากคำคู่เปรียบเทียบในภาษาไทยถิ่นใต้ก็มีสองพยางค์เช่นเดียวกันจึงไม่นำมาแสดงไว้ คำคู่เปรียบเทียบได้แก่ ลูกม่วง (ต.) - มะม่วง (ก.ท.), ตันสัง (ต.) - มะสัง (ก.ท.) ปีเมีย (ต.) - มะเมีย (ก.ท.) เป็นต้น

หน่วยพยัญชนะที่เกิดในพยางค์แรก		หน่วยพยัญชนะที่ไม่เกิดในพยางค์แรก	
รูปพยัญชนะ	เสียงพยัญชนะ	รูปพยัญชนะ	เสียงพยัญชนะ
ช [๑๗] อ ห ฮ	/?/ /h/		

ศาสตราจารย์พระยาอนุมานราชธน ได้เขียนอธิบายในหนังสือนิรุกติศาสตร์ภาค ๒ ของท่านเกี่ยวกับเรื่อง คำเติมเสียงหน้า (Prosthesis) ในหัวเรื่อง "แยกส่วนคำผิด" (Wrong Division of Words) เอาไว้ว่า "ในบรรดาคำที่เติมหน้า (Prosthesis) มีอยู่พวกหนึ่งซึ่งเกิดแยกส่วนของคำผิด เช่น คำสองคำมาต่อกัน และออกเสียงตัวสะกดของคำหน้าให้เป็นเสียงระเบิด (explosion) แทนที่จะให้เป็นเสียงอุบ (implosion) ก็จะมีเสียงแทรกเข้ามาในระหว่างกลางอีกเสียงหนึ่ง และมักจะมีแก่คำเป็น แม่กก เช่น

ผักกะเฉด กะโฉม กะชาย กะพังโหม กะสัง

นก กะจิบ กะจาบ กะจอก กะทุง กะทา กะยาง กะสา

ลูก กะดุม กะเดือก กะหำ กะสุน

อื่น ๆ ครกกะเบือ ถูกระทำ....."

คำเหล่านี้มี กะ เติมเข้ามา... เพราะด้วยอิทธิพลของเสียงตัวสะกดของคำหน้าคำที่เติม กะ ต่อมาอาจเป็น กระ เพื่อความไพเราะของเสียงก็มี แล้วคำเหล่านี้มีอิทธิพลไปถึงคำอื่นด้วย ซึ่งไม่เกี่ยวกับเสียงตัวสะกดของคำหน้า เช่น ดูก - กระดูก, เอว - กระเอว ที่เกิดมี กะ ขึ้น เช่นนี้เป็นด้วยได้แนวเทียบมาจากข้างต้น เรียกในตำรานิรุกติศาสตร์ในภาษาอังกฤษว่า Arbitrary prefixing of a consonant คือ เติมพยัญชนะลงไปดื้อ ๆ โดยไม่มีเหตุผล

ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนคิดว่า ในอีกแง่มุมหนึ่ง เราอาจอธิบายได้ว่า การที่ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพกลุ่มนี้มีความต่างจากภาษาไทยถิ่นใต้ตรงที่มีพยางค์ซึ่งประสมด้วยสระเสียงสั้นในแม่ ก.กา (สระอะ) นั้นน่าจะเป็นการเพิ่มพยางค์ขึ้นมาทีหลัง และในกรณีนี้เราจะต้องมีสมมุติฐานเบื้องต้นว่า เดิมในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพนั้นคำศัพท์กลุ่มนี้มีรูปเหมือนภาษาไทยถิ่นใต้

๒. คำศัพท์กลุ่มที่มีความหมายเหมือนกับภาษาไทยถิ่นกรุงเทพที่มี ๒ พยางค์ ซึ่งพยางค์แรกเป็นคำว่า "อี" คำกลุ่มดังกล่าวนี้ได้แก่

ภาษาไทยถิ่นใต้	ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ
กา	อีกา
แร้ง	อีแร้ง
เก้ง	อีเก้ง
เหยี่ยว (ออกเสียงเป็น "ยิ่ว")	อีเหยี่ยว

ในเรื่องนี้ศาสตราจารย์พระยาอนุมานราชธน ได้อธิบายไว้ในหัวข้อเรื่อง การเติมเสียงอี ข้างหน้าคำ (Prosthesis) ว่า "ในภาษาไทยมีคำจำพวกหนึ่ง ซึ่งใช้เติมเสียงอี่ อยู่หน้าของคำ เช่น อีเก้ง อีแก้ อีโก้ง... คำเหล่านี้เกิดจากความต้องการจะออกเสียงของคำให้สะดวกปาก จึงต้องเอาเสียงสระเข้าช่วย... ซึ่งอาจใช้เสียงสระใดก็ได้ แต่เมื่อใช้ลงรูปเป็นธรรมเนียมกันแล้ว เสียงนั้นก็คงตัว..."

ในกรณีนี้ก็เช่นเดียวกัน น่าจะเป็นไปได้ว่าคำ "อี" ที่ปรากฏในคำศัพท์ของภาษาไทยถิ่นกรุงเทพนั้นถูกเติมเข้ามาทีหลัง

[๑๗] สำหรับพยัญชนะ "ช" นั้นพบว่ามีการใช้พยางค์แรกเป็น "ชะ" ด้วย แต่ปัจจุบันไม่นิยมใช้แล้ว จะมีหลงเหลืออยู่ก็แต่ในคำประพันธ์ เช่น ชะชร้าว -ว. เสียงร้องเซ็งแซ่ ชะช้าว ชะช่อง -ว. ช่อง, เงื่อง ชะชิบ -ว. เสียง เช่น นกเล็ก ๆ ร้อง ชะเชาะ -ก. เชาะ ทำให้แหว่งเข้าไป ทำให้พังเข้าไป เป็นต้น และเนื่องจากไม่มีคำศัพท์คู่เปรียบเทียบในภาษาไทยถิ่นใต้ จึงไม่ได้นำมาแสดงไว้

๓. คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ที่ยืมมาจากภาษาอื่น

๓.๑ คำศัพท์ที่เป็นชื่อเฉพาะที่ภาษาไทยถิ่นใต้ยืมมาจากภาษาอื่น

ภาษาไทยถิ่นใต้	ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ
คร	นครศรีธรรมราช
(เมือง) ลุง	พัทลุง
ตานี, ตาหนี	ปัตตานี
ตูล	สตูล
ปากนัง	ปากพนัง

๓.๒ คำศัพท์ทั่วไปในภาษาไทยถิ่นใต้ที่ยืมมาจากภาษาอื่น

ภาษาไทยถิ่นใต้	ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ
นากา (ออกเสียงเป็น "น้ากา")	นาฬิกา
กิยา (ออกเสียงเป็น "กี้ยา")	กิริยา
ยายม	พยายม
เจตหนา (ออกเสียง ๒ พยางค์)	เจตนา
พิดหนา (ออกเสียง ๒ พยางค์)	พิจารณา
ญาหงส์	พญาหงส์
ญานาค	พญานาค
หลา	ศาลา
ว่าวหลา	ว่าวจุฬา
แหนบเพลา (ออกเสียงเป็น "แหน็บ")	สนับเพลา
เหวก	การะเวก
วาร	ทวาร
วร	จีวร
หญน (ออกเสียงขึ้นจมูก)	ประญูร (ญาติ)

จากหลักทฤษฎีที่ศาสตราจารย์พระยาอนุมานราชธน ได้อธิบายไว้ ซึ่งได้ยกมาให้เห็นตั้งแต่ต้น ผู้เขียนคิดว่าน่าจะเป็นแนวคิดที่ดีอย่างหนึ่งที่จะให้เหตุผลว่า เป็นไปได้ไหมว่าคนปักษ์ใต้มิได้ชอบตัดคำในภาษาพูดให้สั้นลงเลย แต่คนในชุมชนนี้ใช้ลักษณะภาษาที่มีอยู่แต่ดั้งเดิม ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมากในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากคนในชุมชนปักษ์ใต้มีโอกาสน้อยมากที่จะไปพบปะติดต่อ พูดคุยกับคนในถิ่นอื่นที่พูดภาษาไทยด้วยกัน โดยเฉพาะกับคนไทยที่พูดภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ ซึ่งเป็นชุมชนพูดภาษาไทยที่อยู่ใกล้ที่สุดของชาวปักษ์ใต้ หรืออาจจะเนื่องมาจากลักษณะภูมิประเทศ (ด้ามขวานทอง) ที่อยู่ห่างไกล รวมทั้งเรื่องเกี่ยวกับความเจริญ การคมนาคม หรือการปกครอง แต่การที่คนที่พูดภาษาไทยถิ่นกรุงเทพใช้คำศัพท์ที่มีพยางค์มากกว่าคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นใต้นั้น เพราะเขาได้เติมเสียงหน้า ให้กับกลุ่มคำศัพท์กลุ่มนี้ โดยไม่เพียงแต่ได้เติม กะ - หรือ กระ - ลงไปหน้าคำที่มีอยู่ในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพแต่เดิม (ซึ่งมีรูปเหมือนภาษาไทยถิ่นใต้ในปัจจุบัน) ดื้อ ๆ โดย

ไม่มีเหตุผล [๒๐] เท่านั้น หากแต่ได้เติม "ข - คะ - จะ - ฉะ - ชะ - ฯลฯ" รวมทั้ง "อี" ด้วย ลงไปดื้อ ๆ และไม่มีเหตุผลก็เป็นได้ ดังจะเห็นได้จากคำศัพท์ตัวอย่างในข้อ ๑, ๒ ข้างต้น

อย่างไรก็ตามด้วย**ความเคยชิน**ของคนที่พูดภาษาไทยถิ่นใต้ในแง่ที่ว่า **ลักษณะคำศัพท์ที่ใช้พูดอยู่นั้นมักเป็นคำศัพท์ที่มีจำนวนพยางค์น้อยหรือมีเพียงพยางค์เดียว ไม่มีการเติมส่วนใด ๆ** เข้าข้างหน้าและข้างหลังให้กลายเป็นคำศัพท์หลายพยางค์ ผนวกกับภาษาไทยถิ่นใต้ไม่มีตัวอักษรที่ใช้สำหรับเขียนบันทึกสัญลักษณ์แทนเสียงในภาษาให้เป็นเอกลักษณ์ของตนชัดเจนเหมือนภาษาไทยถิ่นอื่น เช่น ภาษาไทยถิ่นเหนือ (อักษรล้านนา) และภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ (อักษรไทย) เป็นไปได้ไหมว่าเมื่อคนปักษ์ใต้รับเอาคำศัพท์ในภาษาอื่น ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่มีจำนวนพยางค์มาก ๆมา ก็ตัดพยางค์บางพยางค์ของคำยืมเหล่านั้นออกเสียงบ้าง โดยเฉพาะพยางค์ที่ประสมด้วยสระเสียงสั้น เพื่อให้คำที่รับเข้ามาใหม่นั้น ออกเสียงได้ง่ายขึ้น ดังจะเห็นได้ว่า คำศัพท์ตัวอย่างในข้อ ๓.๑ และ ๓.๒ ข้างต้น

โดยสรุปแล้ว ความต่างในเรื่องจำนวนพยางค์ของคำศัพท์ที่มีอรรถลักษณ์เดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ซึ่งปรากฏในภาษาถิ่นทั้งสองดังกล่าวมาแล้วนี้ อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงได้ ๒ ลักษณะ คือ

๑. ชุมชนที่พูดภาษาไทยถิ่นกรุงเทพได้เพิ่มพยางค์ให้กับคำศัพท์กลุ่มหนึ่ง

๒. ชุมชนที่พูดภาษาไทยถิ่นใต้ได้ลดพยางค์ให้กับคำศัพท์อีกกลุ่มหนึ่ง

ฉะนั้นการตอบปัญหาที่ว่าคนปักษ์ใต้ ชอบตัดคำในภาษาพูดให้สั้นลงจริงหรือไม่นั้น ควรต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วนเสียก่อน ผู้เขียนใคร่ขอฝากให้ผู้อ่านได้พิจารณาไตร่ตรอง หาคำตอบด้วยตัวเอง

จะมีการเพิ่มส่วนให้กับคำภาษาไทยถิ่นใต้หรือจะมีการลดส่วนให้กับคำภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ เป็นปัญหาที่จะหาข้อยุติลงได้ยาก ตราบใดที่เราไม่ได้มีการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ภาษาอย่างถ่องแท้ และละเอียดถี่ถ้วนอย่างรอบคอบและโดยไม่มีอคติ จนปรากฏเป็นหลักฐานออกมาอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามการใช้คำศัพท์ตามลักษณะที่ได้ยกตัวอย่างมานี้ นับเป็นรูปแบบหนึ่ง ที่เราจะสามารถมองเห็นได้ชัดเจนว่าภาษาไทยถิ่นใต้ มีลักษณะประหยัด กะทัดรัด (economic) "ก็แล้วในเมื่อพูดคำเดียวก็ฟังรู้เรื่องไฉนจะต้องพูดสองคำเล่า?" ใช่หรือไม่? และนี่คือ เอกลักษณ์อีกลักษณะหนึ่งของภาษาไทยถิ่นใต้ ที่ดำรงชีวิตบนด้ามขวานทองของประเทศไทย มานานแสนนาน.

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักภาษาไทย ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย.** ภรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, พิมพ์ครั้งที่ ๑๘, ๒๕๑๙.

ช่อนกลิ่น พิเศษสกลกิจ และประคอง นิมมานเหมินทร์. **ภาษาถิ่น.** กรุงเทพฯ. บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (๑๙๗๗) จำกัด, ๒๕๒๕.

ปราณี กุลละวณิชย์. **ภาษาไทยเปรียบเทียบ** ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ, ๒๕๒๗.

ภิญโญ จิตต์ธรรม. **ภาษาถิ่น. คติชาวบ้านอันดับ ๖.** สงขลา โรงพิมพ์เมืองสงขลา. พิมพ์ครั้งที่ **๒,** ๒๕๑๗.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๕.

เรืองเดช ปันเขื่อนขัติย์. **ภาษาถิ่นตระกูลไทย** สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล. โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, พิมพ์ครั้งที่ ๑, ๒๕๒๕.

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์. **ภาษาและภาษาศาสตร์.** กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๔, ๒๕๒๗

สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. **พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ ๒๕๒๕.** กรุงเทพมหานคร : กรุงสยาม การพิมพ์, ๒๕๒๕.

สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. **คติชาวบ้านปักษ์ใต้.** พระนคร. ก้าวหน้าการพิมพ์, ๒๕๑๒.

.....**รายงานการวิจัยวิเคราะห์สารัตถุเพลงกล่อมเด็กภาคใต้** สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. สงขลา มงคลการพิมพ์. ๒๕๒๔.

อนุมานราชธน, ศาสตราจารย์พระยา. **นิรุกติศาสตร์ภาค ๑.** นครหลวงฯ. โรงพิมพ์ศูนย์การทหารราบ **พิมพ์**ครั้งที่ ๔, ๒๕๑๖.

.....**นิรุกติศาสตร์ภาค ๒** นครหลวงฯ. โรงพิมพ์ศูนย์การทหารราบ, พิมพ์ครั้งที่ ๔, ๒๕๑๖.

[๒๐] ดูคำอธิบายของพระยาอนุมานราชธน ข้างต้น